

TIL HAT

«Verdensfreden er i fare»

Av SØLVI FOSFIDE og STEIN K. KRISTIANSEN

Opphavsmannen til konferansen om hatets anatomi, fredsprisvinneren Elie Wiesel, slo fast at verdensfreden er truet nok en gang på grunn av situasjonen i Midt-Østen da han åpnet konferansen i Oslo i går.

— Våre tanker går til de siste ofre for og fanger av hatet — de som blir brukt og manipulert i Kuwait og Irak. I menneskehetens navn appellerer vi om at de blir frigitt uten betingelser, sa Wiesel.

Jelena Bonner roftet i et kort debattinnlegg Sovjetunionen:

— Mitt land har i 30 år forsynt Saddam Hussein med våpen uten å forstå at det måtte gå galt. Mitt land har ansvar for det som skjer i Midt-Østen. Det har også Frankrike som nå ligger i Gulfen med sine krigsskip!

Jelena Bonner

«Ikke tillært»

Den sovjetiske fysikeren og menneskerettsforkjemperen, enken etter fredsprisvinner Andrej Sakharov, avviste at hat er noe tillært:

— Hat er en følelse «gitt oss fra himmelen», sa Jelena Bonner, og slo dermed fast uenighet med forfatterinnen Edmunde Charles-Roux, som sa at hat er noe barn lærer av sine foreldre.

Bonner ville ikke at konferansen skulle konsentrere seg om hat som et moralsk begrep.

— I 1988 ble mitt lands våpen brukt til å drepe tusenvis av kurdere. Moralske kategorier er vakre, men uheldigvis virker de ikke. Jeg vil at vi skal gå inn på de juridiske, ikke de moralske kategorier.

«Annen virkelighet»

Vi har internasjonale lover som ble adoptert av menneskeheten etter 2. verdenskrig. Vi må tilbake til innholdet i og betydningen av disse.

Siden 2. august lever vi i en annen virkelighet enn da denne konferansen ble bestemt, sa Bonner.

Midt-Østen bekymring

«Er hat uunngåelig?» var tema for åpningssesjonen. Fungerende leder av Nobelkomiteen, Gidske Anderson, henvendte seg slik til dagens situasjon:

— La oss håpe at dette spørsmålet vil forfølge dem i verden i dag, som måtte bære på mørke drømmer om erobring...

Den japanske sosialistlederen Takako Doi omtalte Iraks overgrep mot Kuwait som et klart overgrep mot internasjonal lov, og gikk inn for å endre FN's status slik at organisasjonen raskt kan reagere i tilsvarende situasjoner. Presidenten i Vest-Tysklands nasjonalforsamling, Rita Süssmuth, var inne på samme tanke:

— La oss vende oss mot FN.

Nelson Mandela (72), her i samtale med hat-konferansens initiativtaker, Elie Wiesel.

Foto. TOR RICHARDSEN

Diskret sikkerhetsopplegg

Av TOM BØE og VIDAR MEISINGSETH

Hunden «Aksel» kjente duften av lekerbisknene som Nelson Mandela, Jimmy Carter, Chal Ling, Elie Wiesel og de andre hatdeltakerne fikk servert under velkomstbuffeten på SAS-hotellet i går kveld.

Men «Aksel» var på jakt etter andre «godbiter». Han er

bombhund. Han fant ikke noen bomber. Og hunden ble brukt diskret. Det var også det øvrige sikkerhetsopplegget på første dag av gigantkonferansen.

Trafiktpoliti

Et utall synlige, uniformerte politifolk med våpen nedpakket i hylsteret i beltet var alt vanlig publikum så. Flere av politijenestemen-

nene fungerte like mye som trafikkkonstabler som overvåkere.

Men skjult i nærheten var ytterligere terrorjegere med maskinpistoler og annet utstyr klart. Alle biler som kjørte inn i garasjen til SAS-hotellet, ble grundig gjennomsokt av politi.

En politibil lå strategisk postert på hjørnet ned mot en nærliggende kafé nede i

Pilestredet. Stemningen var ikke mer spent enn at flere av politifolkene hadde de skuddsikre vestene liggende på trappen ved siden av seg.

Når den franske presidenten kommer tirsdag, vil jernringen rundt SAS-hotellet være et faktum.

Tillegg har Mitterrand med seg et følge på over 100 personer, blant dem et stort antall sikkerhetsvakter.

HAT
konferansen
Oslo 26. — 29. august

«IKKE TID

Eksklusivt

VG-intervju

med Mandela

AMSTERDAM (VG) I 27 lange år har han sittet innesperret i fengsel. 72 år gamle Nelson Mandela burde vært fyllt med hat mot regimet som behandlet ham så nedverdiggende. Men han er det ikke. Mandela har ikke tid!

— Jeg er for travlet opptatt med de konstruktive anstrengelsene jeg kan gjøre for å avskaffe apartheid-regimet i Sør-Afrika, og har ikke tid til å avle hat, sier ANC-lederen Nelson Mandela til VG.

Før han satte seg på flyet til Oslo i går, tok Mandela imot VG til eksklusivt intervju i VIP-rommet på Schiphol-flyplassen i Amsterdam.

Øyvind Næss

Omgitt av sine nærmeste rådgivere i frigjøringsbevegelsen ANC, er Nelson Mandela en av største celebriteter som deltar på den store Hat-konferansen.

Mandela byr oss en kopp te, og er smilende opplagt foran sitt første besøk i Norge. Men hjemme i Sør-Afrika har hans Oslo-reise blitt kritisert nedenom og hjem.

«Burde bekjempet krigen»

Mange har hevdet at Mandela heller burde bruke tiden på å få en slutt på voldsbølgen og de blodige kampene mellom svarte grupperinger i Johannesburg. En krig som i løpet av de siste ukene har kostet 500 menneskeliv.

— Jeg mener kritikken er usaklig. De som mener jeg burde vært hjemme, overvurderer betydningen av min person.

Problemene i Johannesburg løses ikke av individer, men av organisasjoner. I ANC har jeg en rekke kammerater som er meget høyt kvalifisert til å arbeide for løsninger selv om ikke jeg er der, sier Mandela.

Politi-kritikk

I samme åndedrett hever ANC-lederen den ellers så rolige stemmen noen hakk, og kommer med kraftig kritikk mot det sør-afrikanske politiet.

— Volden i de svarte bosetningene har pågått i mer enn fire år, og har kostet 4000 mennesker livet i Natal-provinsen. Men enkelte innen politiet kaster bare mer ved på bålet, og nærer opp under motsetningene i stedet for å gripe inn for å stoppe nedslaktingen av vårt folk.

De fremstiller dette som en stammekrig, og en kamp bare mellom ANC og Inkatha-bevegelsen. Hadde det vært så enkelt, hadde konflikten vært løst for lang tid siden. Men hvis politiet hadde villet, kunne de ha stoppet striden i løpet av et par dager, sier Nelson Mandela.

ANC-lederen understreker videre at kampen mot apartheid må løses både innenfor og utenfor Sør-Afrikas grenser.

Når han i ettermiddag skal tale på Hat-konferansen i Oslo, betrakter han også det som et ledd i bekjempelsen av raseskille-regimet.

— Jeg har akseptert invitasjonen til Oslo-konferansen fordi jeg har tro på at de synspunkter som kommer til uttrykk der kan influere på folks handlinger og tenkemåte.

«Ikke bruk vold»

Budskapet fra Oslo må bli at overensstemmelser må løses uten vold. Konferansen må fordømme hatet, og oppfordre til at verdens problemer må løses med fredelige

LANGT IGJEN: — Det er langt igjen før vi har oppnådd en løsning på raseskille-problemene i Sør-Afrika, sier ANC-le-

midler, med kjærlighet, medmenneskelighet og forsoning, sier Nelson Mandela.

Den 72-år gamle frigjøringslederen advarer den internasjonale verden mot å legge for stor betydning i fremskrittene som er oppnådd i forhandlingene mellom ANC og Pretoria-regimet etter at Mandela slapp ut fra fengsel og Frederik W. de Klerk ble president.

— Store deler av verdenssamfunnet har vedtatt å opprettholde de økonomiske sanksjonene mot Sør-Afrika til fundamentale og ugjenkallelige forandringer i raseskillesystemet er et faktum. Selv om vi har gjort fremskritt i forhandlingene

med regjeringen, er vi langt unna de fundamentale forandringene.

Vårt hovedkrav er tross alt at alle sør-afrikanere skal få sin rett til å stemme, uavhengig av hvilken hudfarge de har. Vi har veldig langt igjen før det kravet blir innfridd, sier Mandela.

— Når tror du vi ser slutten på apartheid-regimet?

— Nei, det vil jeg ikke spekulere på en gang. Jeg har ventet hele livet på å få oppleve at raseskillet demonteres i Sør-Afrika. Jeg er forberedt på at jeg må vente enda lenger, sier Nelson Mandela før vår samtale avbrytes av ANC-lederens sikkerhetsvakter og flyet til Oslo er klar til avgang.

SNUSER: For sikkerhets skyld snuste bombehunden «Aksel» i middagssalen.

Foto: HARALD HENDEN

VG (Conservative)

27.08.90

Exclusive VG- interview with Mandela:

NO TIME FOR HATRED

AMSTERDAM: For 27 long years he has been imprisoned. 72 years old Nelson Mandela should have been filled with hatred towards the regime that treated him so disgraceful. But he is not. Mandela has no time for that!

- I am too busy with constructive efforts in trying to abolish the apartheid regime in South Africa and have no time for hatred, says the ANC-leader Nelson Mandela to VG.

Before he boarded the plane to Oslo yesterday, Mandela gave VG an exclusive interview in the VIP-lounge at Schiphol Airport in Amsterdam.

Surrounded by his closest advisers in the liberation-movement ANC, Nelson Mandela is one of the greatest celebrities at the big Hate-conference.

Mandela is offering us a cup of tea and he is fresh and smiling going to his first visit in Norway. But back home in South Africa his trip was strongly criticized..

"Should have fought the war"

Many have said that Mandela should rather have spent the time on ending the violence and the bloody fights between black groups in Johannesburg. A war that has cost more than 500 lives the last weeks.

- I think the criticism is biased. Those who say I should remain at home are overestimating the significance of my person.

The problems in Johannesburg will not be solved by individuals, but by organisations. In the ANC I have many comrades that are highly qualified to work for solutions even when I am not there, says Mandela.

Critics of the police

In the same breath the ANC-leader is raising his usually soft voice and criticize the South African police very strongly.

- The violence in the black townships has been going on for more than four years, and 4000 people have lost their lives in the Natal province. But some of the police are just adding more fuel to the fire and are taking advantage

of the oppositions instead of intervening to stop this slaughtering of our people.

They say this is a tribal war and a fight only between the ANC and the Inkatha movement. If it was that simple, the conflict had been resolved long ago. But if the police had wanted to stop the fighting, they could have stopped it in a few days, says Nelson Mandela.

The ANC-leader is further emphasizing that the struggle against apartheid must be solved both inside and outside South Africa.

When he speaks this afternoon at the Hate-Conference in Oslo, he also regards this as part of the struggle against the apartheid-regime.

- I have accepted the invitation to the Oslo-Conference because I believe that the views that will be expressed can influence on peoples' deeds and thinking.

"Don't use violence"

The message from Oslo must be that problems should be solved without violence. The Conference must condemn hatred and invite to resolve the world's problems by peaceful means, with love, humanity and reconciliation, says Nelson Mandela.

The 72-year old liberation-leader is warning the international community not to put too much importance on the achieved progress in the talks between the ANC and the Pretoria-regime since Mandela was released from prison and Fredrik W. de Klerk became president.

- Major parts of the world-^{community}~~society~~ have decided to maintain the economic sanctions against South Africa until fundamental and irreversible changes have taken place. Even though we have made progress in our talks with the government, we are far from the fundamental changes.

Our main demand is after all that all South Africans shall have the right to vote, irrespective of the colour of their skin. We still have a long way to go before this demand is met, says Mandela.

- When do you think we will see the end of the apartheid-regime?

- No, I don't even want to speculate about that. I have been waiting my whole life to see the apartheid system demolished in South Africa. I am prepared to wait for it even longer, says Nelson Mandela before our conversation is interrupted by the ANC-leader's security-guard and the plane to Oslo was ready for take-off.